

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	01.08.2004
Avaldamismärge:	RT I 2004, 56, 401

Konkurentsiseaduse ja karistusseadustiku muutmise seadus

Vastu võetud 28.06.2004

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 6. juuli 2004. a otsusega nr 681

I. Konkurentsiseaduses(RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505; 102, 600; 2003, 23, 133; 2004, 25, 168) tehakse järgmised muudatused:

§ 1. Seaduses asendatakse sõna «tegutsemiskoht» sõnaga «tegevuskoht» ja sõna «turguvalitsev» sõnadega «turguvalitsev» vastavas käändes.

§ 2. Paragrahvi 3 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Kaubaturg on hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi *asendatavate*) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.»

§ 3. Paragrahvi 5 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 4–6 sätestatud ei kohaldata vähese tähtsusega kokkuleppele, tegevusele ja otsusele.

(2) Vähese tähtsusega on käesoleva seaduse tähenduses kokkulepe, tegevus ja otsus, kui kokkulepet sõlmivate, kooskõlastatult tegutsevate või otsust vastuvõtivate ettevõtjate käivate osatähtsus kaubaturul ei ole suurem kui:

- 1) 15 protsenti vertikaalse kokkuleppe, tegevuse ja otsuse igal osalisel;
- 2) 10 protsenti horisontaalse kokkuleppe, tegevuse ja otsuse kõigil osalistel kokku;
- 3) 10 protsenti kokkuleppe, tegevuse ja otsuse, milles esinevad üheaegselt nii vertikaalse kui ka horisontaalse kokkuleppe, tegevuse või otsuse tunnused, igal osalisel.»

§ 4. Paragrahvi 7 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 5. Seaduse 4. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«4. peatükk
TURGU VALITSEVAT SEISUNDIT OMAV ETTEVÕTJA».

§ 6. Paragrahv 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 13. Turgu valitsevat seisundit omav ettevõtja

(1) Turgu valitsevat seisundit omab käesoleva seaduse tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

(2) Turgu valitsevat seisundit omab ka käesoleva seaduse §-des 14 ja 15 sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja.»

§ 7. Paragrahvid 16 ja 17 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

« § 16. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

Keelatud on ühe või mitme ettevõtja poolt turgu valitseva seisundi otsene või kaudne kuritarvitamine kaubaturul, sealhulgas:

- 1) otsene või kaudne ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste äritingimuste kehtestamine;
- 2) tootmise, teenindamise, kaubaturu, tehnilise arengu või investeerimise piiramine;
- 3) võrdväärsete kokkulepete sõlmimisel erinevate tingimuste pakkumine või rakendamine erinevatele äripartneritele, pannes mõne neist sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda;
- 4) kokkuleppe sõlmimise eelduseks tingimuse seadmine, et teine pool võtab endale kokkuleppe objektiga mitteseotud lisakohustusi;
- 5) ettevõtja sundimine endaga või teise ettevõtjaga koondumiseks, konkurentsi kahjustava kokkuleppe sõlmimiseks, kooskõlastatud tegevuseks või otsuse vastuvõtmiseks;
- 6) põhjendamatu keeldumine kauba müümisest või ostmisest.

§ 17. Eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava ettevõtja tegevuse piirangud

(1) Eri- või ainuõigust omavale ettevõtjale võib talle selle õiguse andnud riigiasutus või kohaliku omavalitsuse üksus määrata kasutatavad hinnad, arvestades ettevõtja põhjendatud kulusid, või kehtestada muid tingimusi või kohustusi, et selle ettevõtja kaupade ostjad või sellele ettevõtjale kaupade müüjad ei satuks oluliselt halvemasse olukorda kui vaba konkurentsi puhul antud valdkonnas.

(2) Olulist vahendit omavale ettevõtjale võib Vabariigi Valitsus, seadusega määratud riigiasutus või kohaliku omavalitsuse territooriumi piires tegutseva olulist vahendit omava ettevõtja korral kohaliku omavalitsuse üksus määrata kasutatavad hinnad, arvestades ettevõtja põhjendatud kulusid, või kehtestada muid tingimusi või kohustusi, et selle ettevõtja kaupade ostjad või sellele ettevõtjale kaupade müüjad ei satuks oluliselt halvemasse olukorda kui vaba konkurentsi puhul antud valdkonnas.

(3) Vabariigi Valitsus võib määrusega kehtestada teatud liiki eri- või ainuõigust või olulist vahendit omavatele ettevõtjatele hindade reguleerimise korra, juhul kui seaduse või selle alusel antud õigusaktiga vastavat korda kehtestatud ei ole.

(4) Kohaliku omavalitsuse üksus võib määrusega kehtestada kohaliku omavalitsuse territooriumil tegutsevatele eri- või ainuõigust või olulist vahendit omavatele ettevõtjatele hindade reguleerimise korra, juhul kui seaduse või selle alusel antud õigusaktiga vastavat korda kehtestatud ei ole või kui see kord neile ettevõtjatele ei laiene.»

§ 8. Paragrahvi 18 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) pidama eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes järjepidevalt kohaldatavatest ja objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest, mis tuleb selgelt määratleda ettevõtja sise-eeskirjades. Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega.»

§ 9. Paragrahvi 21 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

« (4) Konkurentsiamet ei kontrolli koondumist, kui sama koondumist kontrollib Euroopa Komisjon.»

§ 10. Paragrahv 56 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 56. Konkurentsiameti koostöö Euroopa Liidus

(1) Konkurentsiamet on konkurentsiküsimustega tegelev organ, kes vastutab Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi *asutamisleping*) artiklite 81 ja 82 kohaldamise eest EL Nõukogu määruse 1/2003/EÜ asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (ELT L 1, 04.01.2003, lk 1–25) artikli 35 tähenduses ja osutab vajaduse korral Euroopa Komisjonile abi konkurentsialase järelevalve ja kohapealse kontrolli teostamisel.

(2) Konkurentsiamet teeb koostööd Euroopa Liidu liikmesriikide (edaspidi *liikmesriik*) konkurentsiküsimustega tegelevate organitega ja Euroopa Komisjoniga Euroopa Ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisel Euroopa Liidu õigusaktidega sätestatud tingimustel ja korras.

(3) Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisega seotud asja läbivaatamisel kaasab kohus protsessi arvamuse andmiseks Konkurentsiameti.»

§ 11. Paragrahvi 62 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Konkurentsiameti peadirektoril või tema asetäitjal on õigus teha ettekirjutus füüsilisele või juriidilisele isikule, kui nimetatud isik:

- 1) jättis Konkurentsiameti kirjalikus taotluses nõutud teabe või materjalid tähtajaks esitamata;
- 2) takistas ettevõtja asukoha või tegevuskoha kontrollimist;
- 3) jättis suulisele arutamisele või seletuse andmisele ilmumata;
- 4) jõustas koondumise, mis kuulub kontrollimisele ning mille kohta ei ole käesoleva seaduse § 27 lõike 1 punkti 1 ja lõike 2 punkti 1 alusel tehtud vastavat otsust või on tehtud koondumist keelav otsus § 27 lõike 2 punkti 2 alusel või milleks antud loa on Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja tunnistanud kehtetuks, või rikkus koondumise loa tingimusi või ei täitnud koondumise loa kohustusi;
- 5) kuritarvitas turgu valitsevat seisundit;
- 6) rikkus konkurentsi kahjustava kokkuleppe, tegevuse või otsuse keeldu;

7) ei täitnud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava ettevõtja kohustust.»

§ 12. Paragrahv 63 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 63. Ärisaladuse hoidmise kohustus

(1) Ärisaladuseks loetakse niisugune teave ettevõtja äritegevuse kohta, mille avaldamine teistele isikutele võib selle ettevõtja huve kahjustada. Ärisaladus ei ole avalikustamisele kuuluv või avalikustatud teave, Konkurentsiameti peadirektori või tema asetäitja tehtud otsus ja ettekirjutus ning Konkurentsiameti peadirektori, tema asetäitja või Konkurentsiameti muu ametniku koostatud dokument, millest on ärisaladused välja jäetud.

(2) Konkurentsiameti ametnikul ei ole õigust avaldada teistele isikutele ega avalikustada ettevõtja nõusolekuta tema ärisaladusi, sealhulgas pangasaladusi, mida ta on teada saanud oma teenistuskohustuste täitmise käigus, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Ettevõtja määrab kindlaks teabe, mida ta põhjendatult loeb oma ärisaladuseks. Konkurentsiameti nõudmisel peab ettevõtja põhjendama teabe määramist ärisaladuseks. Muud teavet ei loeta ärisaladuseks, välja arvatud teave, mis õigusaktide kohaselt avaldamisele ei kuulu.

(3) Konkurentsiameti ametnik võib avaldada ja kasutada ettevõtja ärisaladust, mis on vajalik konkurentsialase süüteo toimepanemise, käesoleva seaduse või asutamislepingu artiklite 81 ja 82 rikkumise tõendamiseks. Konkurentsiameti ametnik võib esitada kohtule ärisaladust sisaldavad dokumendid kriminaal-, tsiviil- või haldusasja või väärteto arutamise ettevalmistamiseks, arutamiseks ja kohtulahendi tegemiseks.

(4) Konkurentsiametil on asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisel õigus vahetada Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiküsimustega tegelevate organitega sisulist või õiguslikku teavet, sealhulgas ettevõtjate ärisaladusi ja muud konfidentsiaalseid teavet, ning kasutada Euroopa Komisjonilt ja liikmesriikide konkurentsiküsimustega tegelevatelt organitelt saadud teavet tõendusmaterjalina EL Nõukogu määruse 1/2003/EÜ artiklis 12 sätestatud tingimustel.

(5) Konkurentsiamet jätab avalikustamisele kuuluvate otsuste ja ettekirjutuste tekstist välja ärisaladused ja muu konfidentsiaalse teabe.»

§ 13. Seadust täiendatakse §-dega 63¹–63⁵ järgmises sõnastuses:

« § 63¹. Taotlus

(1) Haldusmenetluse algatamiseks või haldusmenetluse käigus Konkurentsiametile esitatav avaldus (edaspidi *taotlus*) peab olema kirjalik ja selles märgitakse haldusmenetluse seaduse § 14 lõikes 3 nimetatud andmed.

(2) Taotlusele kirjutab alla selle esitaja või tema esindaja. Juriidilise isiku ja juriidiliseks isikuks mitteoleva ühenduse nimel esitatud taotlusele kirjutab alla selleks volitatud isik. Taotluse esitaja esindaja lisab taotlusele volitust tõendava dokumendi. Taotlusele lisatakse taotluse esitajale kättesaadavad tõendid.

(3) Konkurentsiameti peadirektori või tema asetäitja otsusega võib taotluse esitaja nime tema põhjendatud avalduse alusel tunnistada teistele isikutele avaldamisele mittekuuluvaks.

§ 63². Taotluse läbi vaatamata jätmine

(1) Taotlus tagastatakse taotlejale läbi vaatamata, kui:

1) taotlus on ilmselgelt põhjendamatu;

2) sama asi on Euroopa Komisjoni menetluses või samas asjas on olemas Euroopa Komisjoni otsus.

(2) Taotluse võib taotlejale tagastada läbi vaatamata, kui sama asi on teise liikmesriigi konkurentsiküsimustega tegeleva organi menetluses või samas asjas on olemas teise liikmesriigi konkurentsiküsimustega tegeleva organi otsus.

(3) Taotlus jäetakse käiguta, kui taotlejat ei ole võimalik identifitseerida, see tähendab puuduvad taotleja nimi või olulised kontaktandmed.

§ 63³. Menetluse peatamine

(1) Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja võib menetluse oma otsusega peatada, kui asja kohta seisukoha võtmisel olulist tähtsust omav ja selle asjaga seotud haldus-, halduskohtu-, tsiviil-, väärteto- või kriminaalmenetlus on pooleli.

(2) Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja taastab menetluse oma otsusega käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud menetluses kohtulahendi või haldusakti jõustumisel.

§ 63⁴. Menetluse lõpetamine

(1) Menetluse võib lõpetada Konkurentsiameti peadirektori või tema asetäitja otsusega, kui:

- 1) ettevõtja tegevuses puuduvad käesoleva seaduse rikkumise tunnused;
- 2) konkurentsi ei ole oluliselt kahjustatud;
- 3) ettevõtja on oluliselt parandanud konkurentsi olukorda kaubaturul;
- 4) samas asjas on alustatud väärteo- või kriminaalmenetlus;
- 5) taotluse esitaja on oma taotluse tagasi võtnud ning menetluse lõpetamine ei kahjusta kolmandate isikute õigusi ja vabadusi;
- 6) sama asi on teise liikmesriigi konkurentsiküsimustega tegeleva organi menetluses või samas asjas on olemas teise liikmesriigi konkurentsiküsimustega tegeleva organi otsus.

(2) Menetlus lõpetatakse, kui sama asi on Euroopa Komisjoni menetluses või samas asjas on olemas Euroopa Komisjoni otsus.

§ 63⁵. Kohtu luba kontrolli teostamiseks

(1) Kirjaliku ja põhjendatud taotluse anda luba Euroopa Komisjonile kontrolli teostamiseks EL Nõukogu määruse 1/2003/EÜ artiklites 20 ja 21 sätestatud tingimustel ja korras esitab Tallinna Halduskohtu esimehele või tema määratud sama kohtu halduskohtunikule Konkurentsiameti peadirektor, tema asetäitja või nende volitatud isik.

(2) Enne loa andmist kontrollib kohtunik Euroopa Komisjoni otsuse autentsust ning proportsionaalsust selles osas, et kavandatud sunnimeetmed ei oleks kontrolli sisu seisukohalt meelevaldsed ega liigsed, võttes eelkõige arvesse kahtlustatava rikkumise tõsidust, otsitava tõendusmaterjali tähtsust, asjaomase ettevõtja osalust ning tõenäosust, et kontrolli sisuga seotud raamatupidamis- ja äridokumente hoitakse ruumides, millega seoses luba taotletakse. Loa andmisel ei hinda kohtunik kontrolli teostamise vajalikkust.

(3) Sunnimeetmete proportsionaalsuse kontrollimisel võib kohtunik nõuda Euroopa Komisjonilt otse või Konkurentsiameti kaudu selgitusi kavandatavate sunnimeetmete proportsionaalsuse kontrollimiseks. Kohtunikul ei ole õigust nõuda Euroopa Komisjoni toimikus sisalduva teabe esitamist.

(4) Käesolevas paragrahvis nimetatud loa andmine otsustatakse halduskohtumenetluse seadustiku (RT I 1999, 31, 425; 33, õiend; 40, õiend; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355; 2002, 29, 174; 50, 313; 53, 336; 62, 376; 2003, 13, 67; 23, 140) haldustoiminguks loa andmise sätete järgi.»

§ 14. Paragrahv 73⁴ tunnistatakse kehtetuks.

§ 15. Seadust täiendatakse §-dega 73⁵–73⁸ järgmises sõnastuses:

« § 73⁵. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

(1) Juriidilise isiku juhatuse, seda asendava organi või nõukogu liikme poolt ebaõiglaste äritingimuste kehtestamise, ostjate kahjuks tootmise või teenindamise või kaubaturu, tehnilise arengu või investeringute piiramise, samuti muu tegevuse eest, millega on kaasnenud turgu valitseva juriidilise isiku seisundi kuritarvitamine kaubaturul, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 73⁶. Koondumisest mitteteatamine ja konkurentsi kahjustav koondumine

(1) Juriidilise isiku juhatuse, seda asendava organi või nõukogu liikme poolt koondumisest tähtajaks teatamata jätmise eest, samuti koondumise keelu või koondumise loa tingimuste rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 73⁷. Eri- ja ainuõigust ning olulist vahendit omava ettevõtja kohustuste täitmata jätmine

(1) Juriidilise isiku juhatuse, seda asendava organi või nõukogu liikme poolt teisele ettevõtjale mõistlikel või mittediskrimineerivatel tingimustel võrgustikule, infrastruktuurile või muule olulisele vahendile juurdepääsu mittelubamise eest, samuti muu tegevuse eest, millega on kaasnenud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava juriidilise isiku seaduses sätestatud kohustuste rikkumine, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 73⁸. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 73¹ ja 73⁵–73⁷ sätestatud väärtegudele kohaldatakse karistusseadustiku (RT I 2001, 61, 364; 2002, 86, 504; 82, 480; 105, 612; 2003, 4, 22; 83, 557; 90, 601; 2004, 7, 40; 46, 329) üldosa ja väärteomenetluse seadustiku (RT I 2002, 50, 313; 110, 654; 2003, 26, 156; 83, 557; 88, 590) sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 73¹ ja 73⁵–73⁷ sätestatud väärtegude kohtuväline menetleja on Konkurentsiamet.»

II. Rakendussätted

§ 16. Karistusseadustiku muutmine

Karusseadustikus (RT I 2001, 61, 364; 2002, 86, 504; 82, 480; 105, 612; 2003, 4, 22; 83, 557; 90, 601; 2004, 7, 40; 46, 329) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Juriidilisele isikule võib kohus või kohtuväline menetleja konkurentsialase väärteo eest kohaldada rahaträhvi kuni viissada tuhat krooni.»;

2) paragrahvi 399 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Juriidilise isiku juhatuse, seda asendava organi või nõukogu liikme poolt ebaõiglaste äritingimuste kehtestamise, ostjate kahjuks tootmise või teenindamise või kaubaturu, tehnilise arengu või investeeringute piiramise, samuti muu tegevuse eest, millega on kaasnenud turgu valitseva juriidilise isiku seisundi kuritarvitamine kaubaturul, kui süüdlasele on sama teo eest kohaldatud väärteokaristust, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.»;

3) paragrahvi 401 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Juriidilise isiku juhatuse, seda asendava organi või nõukogu liikme poolt konkurentsi kahjustavast koondumisest tähtaegselt teatamata jätmise, samuti koondumise keelu või koondumise loa tingimuste rikkumise eest, kui süüdlasele on sama teo eest kohaldatud väärteokaristust, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.»;

4) paragrahvi 402 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Juriidilise isiku juhatuse, seda asendava organi või nõukogu liikme poolt teisele ettevõtjale mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel võrgustikule, infrastruktuurile või muule olulisele vahendile juurdepääsu mittelubamise eest, samuti muu tegevuse eest, millega on kaasnenud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava juriidilise isiku seaduses sätestatud kohustuste rikkumine, kui süüdlasele on sama teo eest kohaldatud väärteokaristust, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.»

§ 17. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2004. aasta 1. augustil.

(2) Käesoleva seaduse § 8 jõustub 2005. aasta 1. jaanuaril.

Riigikogu esimees Ene ERGMA